

Beleidsplan 'Jeugdhulp 2015-2018'

Iedereen telt mee, iedereen doet mee en iedereen draagt bij

Deel 1: beleidsplan (kaderstellend)

Deel 2: nadere informatie per onderwerp (informerend)

Ter inzage voor inspraak:
Datum raad:

van 3 september tot 1 november 2014
23 september 2014 (oordeel)
7 oktober 2014 (besluit)

Samenvatting

Vanaf 1 januari 2015 is de gemeente verantwoordelijk voor alle vormen van jeugdhulp, die eerder onder de AWBZ, Zvw en provinciale jeugdzorg vielen. De Jeugdwet verplicht gemeenten eenmaal per vier jaar een beleidsplan vast te stellen. Dit beleidsplan geldt voor de eerste vier jaar 2015-2018. Naast de nieuwe taken die de gemeente krijgt (transitie) ligt de opgave vooral in de transformatie: het wijzigen van het stelsel om te voldoen aan de nieuwe uitgangspunten van het gehele sociaal domein: eigen kracht stimuleren, zelfredzaamheid ondersteunen, ondersteunen van de directe omgeving van het kind en het gezin, hulp en ondersteuning nabij verlenen, snelle en niet-bureaucratische toegang tot jeugdhulp en normaliseren in plaats van problematiseren.

Het uitgangspunt van 1 kind, 1 gezin, 1 plan, 1 regisseur is een rode draad in het geheel. De wijze waarop de toegang en de toewijzing worden geregeld is van cruciaal belang voor een goede transformatie van het jeugdhulpstelsel. Dit wordt voor het gehele sociale domein vormgegeven, niet alleen voor jeugd. Zo wordt recht gedaan aan het uitgangspunt dat jeugdhulp moet gaan over het hele gezinssysteem en niet alleen het kind.

Voor het inrichten van de nieuwe jeugdhulpvormen waar gemeenten verantwoordelijk voor worden, is en wordt op regionaal niveau veel samengewerkt en zijn gezamenlijke afspraken gemaakt. Er is voor gekozen om alle nieuwe vormen van jeugdhulp regionaal in te kopen binnen de Dienstverlenings- en Samenwerkingsovereenkomst Eindhoven (DVO). Regionaal worden ook afspraken gemaakt en overeenkomsten afgesloten voor het Advies- en Meldpunt Huiselijk geweld en Kindermishandeling, de Spoedeisende Zorg, de Raad voor de Kinderbescherming en de Jeugdzorgplus. Lokaal krijgt vooral de inrichting van toegang en toewijzing en preventie en vroegtijdige signalering aandacht, evenals de transformatie.

Het macrobudget dat Veldhoven ontvangt is op basis van een aantal fundamentele keuzes verdeeld over de diverse onderdelen van transitie en transformatie. Het goed inrichten van de toegang is het basisuitgangspunt. Voor monitoring en bijsturing wordt aangesloten bij de landelijk ontwikkelde datasets.

Gaandeweg de transformatiefase zal blijken in hoeverre het beleidskader van dit beleidsplan voldoet en passend is. De diverse opgaven voor deze transformatie zijn benoemd in dit beleidsplan.

Vooraf

De Transitie Jeugdzorg is een complexe en omvangrijke transitie. Landelijk, regionaal, subregionaal en lokaal zijn er al vele voorbereidingen getroffen. Een compleet beeld schetsen van de processen en van datgene wat al plaatsgevonden heeft, is aan de ene kant nodig om de kaders en transformatie-opgaven te kunnen plaatsen, maar betekent aan de andere kant dat er veel gedetailleerde informatie wordt weergegeven. In de loop van 2013 en 2014 is de raad op verschillende momenten geïnformeerd over diverse voorbereidingen en onderwerpen, zoals '21 voor de jeugd', het Regionaal Transitie-Arrangement, de regionale inkoop en de DVO, de afspraken met Bureau Jeugdzorg, de meicirculaire 2014. Het beleidsplan biedt een kans om alles in samenhang met elkaar te beschrijven, maar tegelijk ontstaat daardoor dus een omvangrijk geheel.

Daarom is ervoor gekozen dit beleidsplan in twee delen voor te leggen:

Deel 1 is het **kaderstellende deel**, waarin omschreven wordt welke aanvullende kaders voor de transitie en transformatie nodig zijn en welke transformatie-opgaven er liggen. Deel 1 is daarmee het beleidsplan waarmee de raad aangeeft op welke wijze de transitie en de transformatie in Veldhoven vorm gegeven zal worden.

Deel 2 bevat voor alle onderdelen van deel 1 nadere beschrijvende informatie, achtergronden, toelichting op reeds genomen besluiten of landelijke regels, voorwaarden, afspraken. Deel 2 is daarmee te beschouwen als **nadere toelichting en beschrijving van voorbereidingen en stand van zaken**. Tevens bevat deel 2 een afkortingenlijst van alle afkortingen gebruikt in deel 1 en deel 2.

Bij elk hoofdstuk in deel 1 is aangegeven in welk hoofdstuk in deel 2 nadere informatie te vinden is. Gezamenlijk schetsen de beide delen een compleet overzicht van de stand van zaken en het Veldhovens beleid.

Deel 1 Beleidsplan Jeugdhulp 2015-2018

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
1.1	Transformatie	5
1.2	Reikwijdte beleidsplan Jeugdhulp	5
1.3	Omvang doelgroep	6
1.4	Samenhang met beleidsplan Wmo	6
2	Beleidskaders	7
2.1	Landelijke kaders	7
2.2	Regionale kaders	7
2.3	Lokale kaders	7
2.4	Lokale uitgangspunten voor jeugdhulp	7
3	Toegang en Toewijzing	9
4	Preventieve Jeugdhulp	11
5	Specialistische jeugdhulp vrijwillig kader	12
5.1	Inleiding	12
5.2	Landelijk specialistische jeugdhulpvormen	12
5.3	Plaatsing	12
6	Specialistische hulp gedwongen kader en veiligheid	13
6.1	Inleiding	13
6.2	Jeugdbescherming en Jeugdreclassering	13
6.3	Raad voor de Kinderbescherming	13
6.4	Advies- en Meldpunt voor Huiselijk geweld en Kindermishandeling	15
6.5	Spoedeisende Zorg / Crisisdienst	14
6.6	Jeugdzorg ^{plus}	14
7	Overige onderwerpen	15
7.1	Kwaliteit	15
7.2	Calamiteiten en incidenten	15
7.3	Persoonsgebonden budget en zorg in natura	15
7.4	Klanttevredenheid en cliëntparticipatie	16
7.5	Rechtspositie van ouders en jeugdigen en vertrouwenspersoon	16
7.6	Toezicht	16
7.7	Kindertelefoon	16
8	Financiën en monitoring	17
8.1	Inleiding	17
8.2	Macrobudget	17
8.3	Beschikbaar budget op onderdelen	17
8.4	Deelfonds Sociaal Domein	19
8.5	Controle, beheersing en risico	20
8.6	Monitoring en verantwoording	21
9	Transformatie-opgaven	22

1 Inleiding

Op 18 februari 2014 is de Jeugdwet vastgesteld door de Eerste Kamer. Daarmee zijn gemeenten vanaf 1 januari 2015 verantwoordelijk voor gespecialiseerde jeugdhulp¹, jeugdbescherming en jeugdreclassering, jeugd-GGZ en de zorg voor jeugd met een (licht)verstandelijke beperking. De transitie Jeugdzorg is in gang gezet omdat het huidige stelsel niet bleek te voldoen en de kosten te hoog werden. Maar de gehele context van de transitie en transformatie is breder. Binnen het gehele sociale domein is een beweging gaande om de zorg dichterbij de inwoners te organiseren en meer gebruik te maken van de eigen kracht van inwoners en hun sociale netwerken. De transitie Jeugdzorg hangt daarom samen met veranderingen die te maken hebben met de invoering van de nieuwe Wmo, het Passend Onderwijs, de zorgverzekeringswet, de Wet langdurige zorg en de Participatiewet.

1.1 Transformatie

De gemeente krijgt er niet alleen nieuwe jeugdhulptaken bij, maar zal ook de jeugdhulp moeten vernieuwen oftewel transformeren. Bij deze transformatie gaat het om het bepalen:

- hoe de toegang tot zorg wordt geregeld;
- hoe signalering plaatsvindt;
- hoe de eigen kracht van jeugd en ouders en hun sociale netwerken kan worden ingezet en versterkt;
- hoe maatwerk geleverd kan worden;
- hoe schotten tussen diverse vormen van zorg en ondersteuning weggehaald kunnen worden, zodat er daadwerkelijk sprake is van één gezin, één plan, één regisseur;
- hoe de relatie met andere vormen van zorg/ondersteuning aan bijvoorbeeld ouders of vanuit school goed gelegd kan worden;
- hoe vraagstukken in opvoeding en opgroeien genormaliseerd in plaats van geproblematiseerd kunnen worden.

In 2014 is vooral veel 'technisch regelwerk' verricht om te zorgen dat we op 1 januari 2015 de jeugdhulpvormen kunnen bieden. Vanaf 2015 krijgt vooral de transformatie-opdracht verder vorm. Door te werken met groeimodellen, ervaring op te doen, bij te sturen en nadrukkelijk het gesprek aan te gaan met inwoners, mantelzorgers, vrijwilligers, welzijns- en (jeugd)hulpaanbieders en andere stakeholders zullen we steeds meer toegroeien naar een nieuw, integraal ondersteuningsstelsel. In het beleidsplan zijn de transformatie-opgaven om dit te realiseren, benoemd.

De transitie Jeugdzorg maakt onderdeel uit van het programma Maatschappelijke Participatie, waar ook de andere decentralisaties onderdeel van uit maken. In de komende jaren zal blijken of een volledig integraal beleidskader voor ondersteuning, jeugd, kwetsbaren en werk nodig is.

1.2 Reikwijdte beleidsplan Jeugdhulp

De transitie Jeugdzorg is uitermate complex. Voor gemeenten is sprake van nieuwe taken en doelgroepen. De focus van de nieuwe taken ligt vooral op het bieden van jeugdhulp aan kwetsbare jeugdigen en gezinnen. Dit beleidsplan Jeugdhulp concentreert zich rond deze nieuwe taken op het gebied van jeugdhulp, conform de bepalingen in de Jeugdwet. De gemeentelijke taken rond jeugd zijn breder. We voeren algemeen en preventief jeugdbeleid uit, onderwijsbeleid en Brede Schoolbeleid en binnen vele andere beleidsterreinen (bijvoorbeeld sport, gezondheidsbeleid, speelruimtebeleid, minimabeleid, horecabeleid) is jeugd een specifieke doelgroep. Deze samenhang komt in dit beleidsplan niet expliciet aan bod, maar krijgt binnen de gemeente zeker vorm. In de komende jaren zal moeten blijken of het handhaven van een apart beleidsplan nodig blijft of dat het geïntegreerd wordt in andere beleidsterreinen.

In de Jeugdwet staat dat de gemeente één keer per vier jaar een plan moet vaststellen, dat richting geeft aan de door de gemeenteraad en het college te nemen beslissingen betreffende

---

¹ De Jeugdwet spreekt niet langer van jeugdzorg, maar van jeugdhulp

preventie en jeugdhulp, de uitvoering van kinderbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering.

De transitie en vooral de transformatie brengen nog veel vraagstukken met zich mee. Het is nog niet mogelijk op alle onderdelen aan te geven wat en hoe we het gaan doen. De kaders zijn wel voor langere tijd leidend. Dit beleidsplan geldt daarom tot 2018. Halfjaarlijks worden tussentijdse actualisaties voorgelegd.

1.3 Omvang doelgroep

De transformatie van het jeugdhulpstelsel gaat over alle jeugdigen en hun gezin/netwerk en niet alleen over die jeugdigen die een specifieke vorm van jeugdhulp ontvangen. Door de overheveling van de nieuwe taken krijgt de gemeente wel te maken met een nieuwe cliëntgroep. CBS-cijfers over het gebruik van jeugdzorg in 2011 (recentere definitieve cijfers zijn niet beschikbaar) geven een indicatie van de omvang van deze nieuwe cliëntgroep. Dit betreft geen 'unieke' cliënten, een cliënt kan in meerdere categorieën voorkomen.

Beroep op jeugdzorg 2011	Aantal in Veldhoven
AWBZ zonder verblijf	250
AWBZ met verblijf	15
Jeugd GGZ 1 ^e lijn	80
Jeugd GGZ 2 ^e lijn zonder verblijf	665
Jeugd GGZ 2 ^e lijn met verblijf	5
Provinciaal 2 ^e lijn zonder verblijf	100
Provinciaal 2 ^e lijn (deeltijd)verblijf	25
Verblijf pleegzorg	20
Jeugdbescherming	70
Jeugdreclassering	40
Geaccepteerde aanmeldingen BJZ	160
AMK gemeld	45
Jeugdzorg ^{plus}	0

Tabel 1.1: Beroep op jeugdzorg 2011 in Veldhoven (totaal aantal 0-18jarigen in Veldhoven in 2011 is 8785)

1.4 Samenhang met het beleidsplan Wmo

Voor de nieuwe Wmo is ook een beleidsplan opgesteld. Beide plannen zijn vanwege de grote samenhang van deze onderwerpen in samenhang met elkaar opgesteld. Voor zover mogelijk is dezelfde opzet gehanteerd en is – daar waar van toepassing – gelijklopende informatie opgenomen.

Nadere informatie

In deel 2 is in hoofdstuk 1 nadere informatie opgenomen over de omvang van de gemeentelijke verantwoordelijkheid (welke taken komen naar de gemeente toe) de samenhang met andere beleidsterreinen, de doelgroepbepaling, de samenwerking met partners en de cliëntbetrokkenheid. Tevens worden in dit hoofdstuk meer cijfers en gegevens van de situatie in Veldhoven gepresenteerd.

2 Beleidskaders

De transitie voltrekt zich niet vanuit het 'luchtledige'. Alle plannen zijn als gevolg van maatschappelijke ontwikkelingen ontstaan en in de loop der jaren is er een beweging in het sociale en jeugddomein ontstaan. Hierdoor is sprake van een brede context, waarbinnen al landelijke kaders, regionale kaders en afspraken en lokaal beleid zijn opgesteld en vastgelegd. Deze zijn in belangrijke mate richtinggevend voor het jeugdhulpbeleid.

2.1 Landelijke kaders

Met het vaststellen van de Jeugdwet heeft het Rijk ook landelijke kaders en richtlijnen meegegeven. Alhoewel de gemeente een voorzieningenplicht heeft met een eigen beleidsvrijheid, is de beleidsvrijheid van de gemeenten door de landelijke kaders en wettelijke eisen beperkt, zeker ten aanzien van het verstrekken van de hulp. De beleidsvrijheid en beïnvloedingsmogelijkheden van de gemeenten liggen vooral op de toegang en toewijzing; de samenwerking; transformatie; en cliëntparticipatie.

2.2 Regionale kaders

Gemeenten zijn verplicht om op onderdelen van de uitvoering van de Jeugdwet samen te werken. Bovendien is het vooral voor de gespecialiseerde en niet-veel voorkomende taken efficiënter om op regionaal niveau expertise te bundelen en inkoopkracht te versterken. Veldhoven werkt sinds 2010 intensief samen met de 21 gemeenten in Zuidoost-Brabant. In 2011 is een regionaal strategische agenda opgesteld, die inzicht verschaft in welke elementen van de zorg voor jeugd een lokale verantwoordelijkheid worden en welke elementen in gezamenlijkheid ontwikkeld worden. Er is een functioneel model vastgesteld voor het bieden van jeugdhulp en de regionale visie '21 voor de jeugd' is door de 21 gemeenten in Zuidoost-Brabant vastgesteld. Hierin zijn de regionale uitgangspunten voor jeugdhulp vastgelegd. Eigen kracht, ondersteuning, normaliseren, eigen leefomgeving en een integrale aanpak (1 kind 1 gezin) zijn rode draden in deze uitgangspunten. Op basis van de regionale beleidsvisie is onder meer het Regionaal Transitie Arrangement (RTA) opgesteld.

2.3 Lokale kaders

Lokaal zijn er twee belangrijke kaders waarbinnen jeugdhulpbeleid zich moet bevinden: het beleid waarop het Centrum voor Jeugd en Gezin is gebaseerd en de kadernota Maatschappelijke Participatie. Daarnaast biedt het coalitieprogramma 2014-2018 relevante uitgangspunten.

Vooraf de kaders van Maatschappelijke Participatie vormen de grondslag voor jeugdhulpbeleid. De ambitie '*Iedereen telt mee, iedereen doet mee en iedereen draagt bij*' is ook leidend voor jeugdhulp.

Nadere informatie

In hoofdstuk 2 van deel 2 zijn bovenstaande vastgestelde landelijke, regionale en lokale kaders benoemd en zijn de uitgangspunten van het coalitieprogramma en Maatschappelijke Participatie opgenomen, evenals aanvullende informatie over de regionale en subregionale samenwerking.

2.4 Lokale uitgangspunten voor jeugdhulp

Naast deze landelijke, regionale en lokale bestaande kaders zijn er nog aanvullende specifieke uitgangspunten voor jeugdhulpbeleid:

De opvoeding versterken en de eigen kracht staat centraal

Ouders zijn en blijven verantwoordelijk voor de ontwikkeling en het gezond en veilig opgroeien van hun kinderen. De gemeente geeft ouders waarvoor dat niet vanzelfsprekend is een steuntje in de rug. Het bieden van steun of hulp is er altijd op gericht om de jeugdige en de

ouders weer in hun eigen kracht te zetten en hun eigen verantwoordelijkheid te kunnen laten nemen. De jeugdige/het gezin² heeft samen met de professional, die als regisseur optreedt in de casus, een gelijkwaardige rol bij het bepalen van welke zorg/ondersteuning voor het oplossen of aanpakken van de hulpvraag nodig is. Er wordt niet over de cliënt gesproken, maar met de cliënt³.

De directe omgeving versterken

Vrijwilligers en professionals in de directe omgeving van een gezin worden ondersteund in het vinden van oplossingen voor zorgvragen in de nabije omgeving, zoveel mogelijk binnen de basisstructuur. Denk daarbij aan familie, burens, maar ook trainers, leerkrachten, jeugdwerkers. Zo wordt signalering verbeterd, maar wordt ook recht gedaan aan het uitgangspunt 'normaliseren in plaats van problematiseren'.

Zorg en ondersteuning nabij

Hulp en ondersteuning worden zoveel mogelijk in de nabijheid van de jeugdige of het gezin ingezet. Er wordt gekeken of het op de plek kan plaatsvinden waar de jeugdige of het gezin zich sowieso al bevinden (vindplaatsgericht, dus op school/kinderdagverblijf/eigen wijk/woonservicezone, etc.). Er vindt een verschuiving plaats van hulp op het eigen terrein van een jeugdhulpaanbieder naar ambulante vormen van hulp in de eigen omgeving van het kind. Er blijven vormen van verblijf beschikbaar voor die gevallen waarbij het juist wel noodzakelijk of wenselijk is om hulp niet in de eigen omgeving plaats te laten vinden.

Toegang tot jeugdhulp is snel, eenduidig, niet-bureaucratisch en zonder knip tussen bepaalde zorgvormen

Een belangrijke kans van de transformatie is het weghalen van 'knippen' en schotten die eerder bestonden in 'jeugdzorg-land'. Daardoor ontstond bureaucratie, mensen moesten hun verhaal en gegevens meerdere malen aan instellingen melden; maatwerk en het combineren van verschillende zorgvormen was moeilijk. Doordat gemeenten nu voor het hele jeugdhulpveld verantwoordelijk zijn, kunnen ze hier verandering in brengen. Om dat optimaal te doen, moet de toegang tot jeugdhulp zo ingericht zijn, dat de professionals in de toegang in staat zijn snel hulp in te zetten, maatwerk te leveren, naar alle leefdomeinen te kijken en oplossingen in te zetten die op het hele gezinssysteem gericht zijn. De gemeente kiest voor veel handelingsvrijheid bij de professional in de toegang en voor maatwerkoplossingen in plaats van vastgelegde specifieke zorgvormen en vaste criteria voor toewijzing.

Opschalen als noodzakelijk, afschalen zodra mogelijk

Benodigde specialistische jeugdhulp moet snel ingezet worden, maar zodra het weer mogelijk is, ook weer afgeschaald worden naar reguliere opvoed- en opgroei-ondersteuning (preventieve jeugdhulp). Er komt een verschuiving van jeugdhulp met verblijf naar dagbehandeling naar ambulante hulp naar eigen kracht en reguliere steun. Ook combinaties waarbij stapsgewijs toegewerkt wordt naar ambulantisering worden meer mogelijk.

Jeugdhulp wordt in samenhang met andere voorzieningen geboden

Als een zorgvraag (mede) voorkomt uit een probleem in het gezin dat niet onder jeugdhulp valt (bijvoorbeeld een verslaving bij een ouder, schuldenproblematiek), wordt in het belang van het kind en het gezin gezocht naar oplossingen voor dat probleem, ook als de uitvoering daarvan niet binnen jeugdhulp past. Juist door de transities zijn gemeenten in staat om zorg binnen het hele sociale domein te combineren. Dit voldoet ook aan de uitgangspunten om te normaliseren, om gezinnen bijeen te houden en de eigen kracht te versterken.

² Deze term moet breed geïnterpreteerd worden, een gezin kan ook zijn: een alleenstaande ouder met kinderen; een samengesteld gezin; een gezinssysteem waarbij de ouders niet in beeld zijn (bijv. oma zorgt voor een kleinkind) etc.

³ Vanzelfsprekend zal in geval van bedreigde veiligheid of gezondheid van een kind gelden dat de professional/regisseur keuzes kan maken die niet overeenkomen met wat de cliënt wil, zie ook uitgangspunt "21 voor de jeugd": 'opvoeden is normatief, bij risico's wordt ingegrepen' in deel 2.

3 Toegang en toewijzing⁴

Er komen nieuwe vormen van jeugdhulp onder gemeentelijke verantwoordelijkheid. De huidige toegang tot deze vormen via Bureau Jeugdzorg vervalt. De benoemde uitgangspunten hebben een grote impact op de wijze waarop toegang en toewijzing tot jeugdhulp ingericht wordt. Binnen het programma Maatschappelijke Participatie is een model Toegang en Toewijzing opgesteld dat voldoet aan de uitgangspunten en kaders. Voor jeugdhulp wordt geen aparte toegang en toewijzing ingericht. Het model is gericht op alle vragen binnen het sociaal domein waarvoor de gemeente verantwoordelijk is. De belangrijkste uitgangspunten zijn:

Versterken basisstructuur en inzetten op preventie

We willen zo veel mogelijk vragen beantwoorden en problemen oplossen in de basisstructuur. Hiermee bedoelen we de eigen kracht en het netwerk van huishoudens. Ook alle vrij toegankelijke voorzieningen vallen hieronder (o.a. huisarts, vrijwilligersverenigingen, scholen, kinderopvang). Hiermee besparen we zorgkosten en geven we huishoudens zo veel mogelijk zelf de touwtjes in handen. In de basisstructuur kunnen inwoners terecht voor informatie en advies, sociale activiteiten en informele ondersteuning en zorg. Dit houden we in stand, versterken en innoveren we. Als er toch hulp of zorg nodig is die door professionals moet worden verleend, blijven deze professionals samen met de zorgvrager zo veel mogelijk de voorzieningen van de basisstructuur erbij betrekken.

Gebruik maken van de voorzieningen die er zijn

We willen het voor de inwoners van Veldhoven niet onnodig ingewikkeld maken door nieuwe loketten in te richten. De plekken waar de inwoners nu al hun vragen stellen of hun signalen laten blijken, zijn voor hen logische plekken en daar willen we bij aansluiten.

Toegang en toewijzing voor alle doelgroepen, voor alle leeftijden

Bij zorgvragen blijken er vaak meerdere dingen op meerdere levensdomeinen te spelen. Het organiseren van aparte toegang en toewijzing voor doelgroepen (bijvoorbeeld voor jeugd, voor ouderen, voor psychisch kwetsbaren, voor onderwijs) leidt tot onnodige en inefficiënte schotten en dat willen we juist niet.

Eén huishouden, één plan, één regisseur

Bij complexe of meervoudige problematiek maakt één professional samen met de zorgvrager en/of het huishouden een ondersteuningsplan. De zorgvrager hoeft zijn verhaal maar één keer te doen. Samen zoeken zorgvrager en professional naar oplossingen. We leggen de regie zo veel mogelijk bij de zorgvrager. De professional behoudt het overzicht en is met de zorgvrager verantwoordelijk voor het behalen van de resultaten die in het plan zijn beschreven.

Kosten en zware zorg beperken

We beperken de zorgkosten door zo veel mogelijk ondersteuning in de nabijheid van de zorgvrager te bieden, preventief te werken en met één verantwoordelijke regisseur in een huishouden.

Verminderen bureaucratie

De toegang tot hulp en ondersteuning organiseren we op een makkelijke en snelle manier (slagvaardig, efficiënt en vooral klantgericht). We voorkomen overbodige schakels en verminderen bureaucratie en administratietijd voor inwoners en professionals.

Voor zorgvragen een lokaal generalistenteam, voor complexe zaken een subregionaal specialistenteam

Als meer hulp nodig blijkt te zijn, komt de zorgvrager bij het lokale generalistenteam terecht. Dit team kijkt samen met de zorgvrager welke vormen van hulp nodig zijn naast

⁴ Deze paragraaf is gelijk aan H.4.2 beleidsplan Wmo, omdat het model voor beide beleidsterreinen geldt.

dat wat de basisstructuur kan oplossen. Hier werken professionals die een brede kijk op de zorgvraag hebben en die goed van de lokale situatie en mogelijkheden op de hoogte zijn. Is een vraag heel complex of is er echt gespecialiseerde hulp nodig, dan wordt dit opgepakt door een subregionaal (Best, Oirschot, Veldhoven) specialistenteam, waar professionals werken die veel ervaring en kennis hebben over specifieke vormen van hulp. De teams werken nauw met elkaar samen.

Nadere informatie

In hoofdstuk 3 van deel 2 is het model Toegang en Toewijzing nader toegelicht, inclusief de relatie met jeugdhulp.

Het verder uitwerken van het model gebeurt binnen het programma Maatschappelijke Participatie samen met de maatschappelijke partners. Er wordt nauw samengewerkt met de gemeenten Best en Oirschot, vooral op het inrichten van een specialistenteam. Per november 2014 zal (binnen een groeimodel) gestart worden met de nieuwe werkwijze.

4 Preventieve jeugdhulp

Binnen jeugdhulpbeleid maken we onderscheid tussen preventieve jeugdhulp en gespecialiseerde jeugdhulp. Voor beide vormen is de gemeente verantwoordelijk, we waren dat al voor preventieve jeugdhulp en per 1 januari 2015 zijn we het ook voor gespecialiseerde jeugdhulp. De scheidslijn tussen preventieve en gespecialiseerde jeugdhulp is heel dun en vaak loopt het in elkaar over. Gemeenten hebben vanaf 1 januari 2015 de mogelijkheid beide vormen in samenhang met elkaar in te zetten, zonder discussie over de financiële of toewijzende verantwoordelijkheid.

Het preventieve jeugdhulpbeleid wordt in Veldhoven vormgegeven binnen het beleid van het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG).

De transitie Jeugdzorg heeft gevolgen voor de wijze waarop het CJG zal functioneren. Enerzijds omdat het CJG deel uit gaat maken van de toegang en toewijzing, anderzijds omdat het CJG een belangrijke rol speelt bij het vormgeven van de uitgangspunten van transformatie, zoals het meer oplossen in de basisstructuur; preventie en vroegtijdig signaleren; ondersteuning van gezin en directe leefomgeving; inzetten van laagdrempelige hulp om zwaardere vormen van zorg te voorkomen of normaliseren te bespoedigen. In de basisstructuur moet voldoende preventief jeugdhulpaanbod aanwezig zijn om deze uitgangspunten te kunnen realiseren.

Nadere informatie

In hoofdstuk 4 van deel 2 is nader toegelicht wat preventieve jeugdhulp inhoudt en hoe transformatie en CJG met elkaar in relatie staan. De doorontwikkeling van het CJG als gevolg van de transitie (onderdeel van de uitwerking van gemeentelijk jeugdbeleid) wordt ook nader geduid in dat hoofdstuk.

5 Specialistische jeugdhulp vrijwillig kader

5.1 Inleiding

Vanaf 1 januari 2015 kunnen gemeenten nieuwe vormen van jeugdhulp inzetten: gespecialiseerde jeugdhulp. In deze paragraaf komen de vormen van jeugdhulp die *vrijwillig* worden ingezet, aan bod. De vormen van gedwongen hulp komen in de volgende paragraaf aan de orde.

Specialistische jeugdhulp in het vrijwillig kader betreft hulp aan jeugdigen met psychische klachten of stoornissen (jeugd-GGZ), hulp aan jeugdigen met een verstandelijke beperking (jeugd-VB), begeleiding en verzorging van jeugdigen in het kader van ernstige opgroei- en opvoedproblemen. Dit kan zowel in de vorm van ambulante hulpverlening, dagbehandeling als behandeling met verblijf (intramuraal). Een bijzondere vorm van behandeling met verblijf betreft de pleegzorg. De toegang tot deze vormen van jeugdhulp verloopt via de generalisten- of specialistenteams of door één van de door de Jeugdwet benoemde verwijzers (bijv. huisarts).

In de regionale beleidsvisie '21 voor de jeugd' zijn afspraken gemaakt over de inkoop van deze vormen van zorg. Deze afspraken zijn verwerkt in de Dienstverlenings- en samenwerkingsovereenkomst (DVO) die de 21 gemeenten gesloten hebben met de gemeente Eindhoven. Veldhoven heeft alle vormen van gespecialiseerde jeugdhulp in het vrijwillig kader ondergebracht in de DVO.

In de jaren 2015 en 2016 (looptijd van de DVO) kan de gemeente ervaring opdoen met de inkoop van deze vormen van jeugdhulp en aan de hand daarvan bepalen of na 2016 de inkoop van ambulante zorg eventueel lokaal of subregionaal wordt opgepakt.

5.2 Landelijke specialistische jeugdhulpvormen

Er zijn vormen van zorg die zo specialistisch en kleinschalig zijn dat ze alleen landelijk worden aangeboden. Hiervoor worden landelijke transitiearrangementen en raamovereenkomsten afgesloten. Gemeenten dienen een deel van hun budget (advies VNG is 3,67%) te reserveren voor de bekostiging van deze vormen van zorg.

5.3 Plaatsing

Sommige cliënten zijn door diverse omstandigheden moeilijk (direct) te plaatsen op de juiste plek, bijvoorbeeld vanwege capaciteitsproblemen of specifieke problematiek. Dit speelt vooral bij verblijfsvormen, maar ook bij andere jeugdhulpvormen. Regionaal is besloten de functie van plaatsingsadviseur gezamenlijk te bekostigen, met als opdracht een makelaars- en adviesfunctie, het monitoren van wachtlijsten, het bedenken van second-best of overbruggingszorg, het overleggen over inzet van buitenprovinciale zorg, en het zicht houden op de sociale kaart. De plaatsingsadviseur heeft een nadrukkelijke opdracht aansluiting met de lokale teams te realiseren.

Nadere informatie

In hoofdstuk 5 van deel 2 is uitgebreidere informatie opgenomen over de vormen van specialistische jeugdhulp, de landelijk specialistische functies en de plaatsing. Ook wordt nader ingegaan op de regionale afspraken die voor deze vormen van hulp in het kader van de DVO zijn gemaakt.

6 Specialistische hulp gedwongen kader en veiligheid

6.1 Inleiding

Kinderen moeten gezond, maar ook veilig op kunnen groeien. Een deel van de gespecialiseerde jeugdhulp is gericht op het zorgen voor een veilig opvoedklimaat of het bieden van bescherming tegen onveilige situaties. De gemeente heeft al taken en verantwoordelijkheden op het gebied van de aanpak kindermishandeling en het invoeren van de verplichte Meldcode Kindermishandeling.

De inzet van preventieve en vrijwillige jeugdhulp kan soms niet voldoende zijn om een veilig opvoedklimaat te garanderen (bijvoorbeeld omdat het niet geaccepteerd wordt door de jeugdige of de ouders). Ouders kunnen jeugdigen dan geen veilige thuisbasis bieden of derden moeten beschermd worden tegen criminele activiteiten van een jeugdige. In die gevallen heeft de gemeente vanaf 1 januari 2015 de beschikking over de volgende mogelijkheden:

- Jeugdbescherming en jeugdreclassering (JB en JR)
- AMHK
- Spoedeisende zorg/crisisdienst
- Jeugdzorg^{plus}

De Jeugdwet verplicht gemeenten bij deze jeugdhulpvormen regionaal samen te werken. De invulling van deze onderwerpen en de verdere uitwerking hiervan vindt plaats in de regio Zuidoost-Brabant; de afzonderlijke gemeenten ontwikkelen hier geen lokaal beleid voor.

6.2 Jeugdbescherming en Jeugdreclassering

In de Jeugdwet is vastgelegd dat deze jeugdhulp uitgevoerd moet worden door een Gecertificeerde Instelling (GI). In de Provincie Noord-Brabant is er voor gekozen om heel Bureau Jeugdzorg Brabant (waaronder alle BJZ's in de regio's vallen) om te vormen tot drie GI's. De regio Zuidoost-Brabant heeft binnen de DVO een contract met BJZ afgesloten voor de uitvoering van JB en JR.

De transitie en transformatie geven gemeenten een duidelijke kans om de afstemming tussen het preventief/vrijwillig jeugdhulpbeleid en de jeugdbescherming en jeugdreclassering te verbeteren. Daarvoor zullen de professionals binnen de Toegang en Toewijzing nauwer samen gaan werken met de jeugdbeschermers en jeugdreclasserders (tandemfunctie, de professionals uit de Toegang werken rond een casus samen met de jeugdbeschermer en andersom).

6.3 Raad voor de Kinderbescherming

De Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) is onderdeel van het ministerie van VenJ. Alhoewel de raad dus geen financiële verantwoordelijkheid van de gemeenten is, zijn gemeenten wel verplicht een samenwerkingsprotocol met de RvdK aan te gaan, waarin procesafspraken en beleidsafspraken zijn vastgelegd. Dit samenwerkingsprotocol is regionaal opgesteld en wordt in 2014 in alle gemeenten vastgesteld.

6.4 Advies en Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling

Vanaf 1 januari 2015 hebben gemeenten de verantwoordelijkheid voor de meest kwetsbare groepen in onze samenleving: volwassenen of kinderen die te maken hebben met geweld in huiselijke (relationele) kring. Gemeenten moeten als gevolg van de Wmo een Advies- en Meldpunt Huiselijk geweld en Kindermishandeling (AMHK) hebben. De Advies- en Meldpunten Kindermishandeling (AMK) en de Steunpunten Huiselijk Geweld (SHG) worden daartoe samengevoegd.

In de regio is onder de vlag van de transitie Jeugdzorg gewerkt aan het inrichten van een AMHK. De 21 gemeenten zijn akkoord gegaan met het beleggen van de functie AMK in 2015 bij BJZ (de nieuw in te richten Gecertificeerde Instelling (GI)) en het nog onderbrengen van de Steunpunten Huiselijk Geweld bij de huidige welzijnsinstellingen LEV en Lumens. Het jaar 2015 wordt benut om toe te groeien naar een AMHK. In 2014 is een kwartiermaker AMHK aangesteld met als taak de medewerkers AMK en SHG's voor te bereiden op hun nieuwe

breder taak en een voorstel te doen voor de positionering van het AMHK in 2016 (bij de GI of bij een welzijnsinstelling of als aparte organisatie). Ook stelt de kwartiermaker een regiovisie 'Geweld in huiselijke kring' op. Hiervoor heeft het Rijk geld beschikbaar gesteld aan centrumgemeenten Eindhoven en Helmond. De kwartiermaker wordt ook hieruit gefinancierd. Voor het AMK-onderdeel in 2015 is een deelcontract met BJZ afgesloten binnen de DVO.

6.5 Spoedeisende zorg / crisisdienst

Binnen de jeugdzorg bestond er een aparte spoedeisende zorg en crisisdienst. Daarnaast bestaan er crisisdiensten bij GGD, GGZ, MEE en andere instellingen. De transitie Jeugdzorg en de transformatie in het gehele sociaal domein bieden de kans om toe te groeien naar één integrale crisisdienst. De gemeenten zullen zich inzetten – net als de betrokken instellingen – om deze integrale crisisdienst mogelijk te maken. Op initiatief van diverse instellingen is een pilot gestart in 2014. Dit zal niet voor 1 januari 2015 gerealiseerd zijn. In Zuidoost-Brabant wordt de werkwijze van de Spoedeisende Zorg (SEZ) voor jeugd daarom voorlopig doorgezet door BJZ (de nieuwe GI). Ook hiertoe is binnen de DVO een deelcontract met BJZ afgesloten.

6.6 Jeugdzorg^{plus}

Jongeren met ernstige gedragsproblemen kunnen in instellingen voor Jeugdzorg^{plus} (gesloten jeugdzorg) worden geplaatst. Jeugdzorg^{plus} is dus geen strafmaatregel maar een civiele maatregel. Een jongere wordt wel gedwongen opgenomen, op basis van een specifieke machtiging door de kinderrechter. Aan deze specifieke vorm van jeugdhulp worden bijzondere (kwaliteits-)eisen gesteld. Voor Jeugdzorg^{plus} wordt regionaal een raamovereenkomst afgesloten en is een vorm van risicospreiding afgesproken. Hierdoor wordt ervoor gezorgd dat er voldoende plaatsen beschikbaar zijn, maar dat gemeenten uiteindelijk wel zelf voor de werkelijke afname van plaatsen betalen.

Er zijn meerdere instellingen/locaties voor Jeugdzorg^{plus}. In Zeeland, Noord-Brabant en Limburg is een plaatsingscommissie Gesloten Jeugdzorg actief, die voor de juiste plaatsing zorgt. De drie provincies hebben de coördinatie voor in- en uitplaatsing van jongeren binnen de gesloten jeugdzorg hier ondergebracht. Dit wordt bekostigd met rijks geld en raakt niet aan het macrobudget. Afgesproken is deze plaatsingscommissie te handhaven.

Een aandachtspunt hier heeft te maken met de 'vermenging' van strafrechtelijke en civielrechtelijke maatregelen. Gebleken is dat de kinderrechters meer dan voorheen bij strafzaken een civielrechtelijke maatregel opleggen. Vanuit de gedachte dat verblijf in een justitiële inrichting voor jeugdigen vaak meer slecht dan goed doet en dat in de gesloten jeugdzorg vormen van hulp geboden kunnen worden die voor deze jongeren effectief kunnen zijn. Dit heeft twee gevolgen die regionaal aandacht verdienen:

Inhoudelijk: jongeren met een niet-strafrechtelijke maatregel komen in contact met een doelgroep jongeren die strafbare feiten hebben gepleegd. Dit is een niet-wenselijke vermenging.

Financieel: het ministerie van VenJ draagt de kosten van de justitiële plekken; gemeenten dragen de kosten van gesloten jeugdzorg. Gemeenten hebben geen invloed op deze toewijzingen, maar zijn dus wel financieel verantwoordelijk. De gemeente is verplicht om deze vorm van hulp in te zetten als er een uitspraak van de rechter onder ligt.

Nadere informatie

In hoofdstuk 6 van deel 2 is meer informatie opgenomen over de Regionale Aanpak Kindermishandeling, jeugdbescherming en jeugdreclassering, AMHK en spoedeisende zorg, ook over de regionale afspraken die hierover gemaakt zijn.

7 Overige onderwerpen

7.1 Kwaliteit

In de Jeugdwet zijn kwaliteitseisen vastgelegd voor jeugdhulpaanbieders, voor de Gecertificeerde Instellingen en voor gemeenten. De controle op de wettelijke kwaliteitsaspecten is een taak voor de Inspectie Jeugdzorg. De kwaliteitseisen aan jeugdhulpaanbieders worden vertaald in de werkwijze van de generalistentteams en specialistenteams. In de contracten die met de jeugdhulpaanbieders worden afgesloten, wordt vastgelegd aan welke kwaliteitscriteria de instellingen moeten voldoen, welke resultaten ze moeten behalen en welke informatie ze aan moeten leveren om de resultaten te kunnen meten en te bepalen of aan de outcomecriteria voldaan is. De prestatie-monitor (zie par.8.6) bevat gegevens waarmee ook de kwaliteit gemonitord kan worden.

Indien instellingen zich niet aan de kwaliteitseisen houden, of niet de bedoelde resultaten behalen, kan de gemeente besluiten niet langer jeugdhulp bij deze instelling in te kopen.

7.2 Calamiteiten en incidenten

De procedure die gevolgd moet worden in het geval van een calamiteit legt de gemeente vast in een calamiteitenprotocol waarbij de eisen van de Inspectie, zoals een terugkoppeling over de wijze waarop de calamiteit is aangepakt, worden ingebed. Naast de wijze waarop de calamiteit actief door de gemeente wordt opgelost met betrokken professionals bevat het protocol aanwijzingen rondom de communicatie over de calamiteit.

Omdat het hier nieuwe taken betreft, waar de gemeente eerder niet voor verantwoordelijk was en waarbij bovendien specifieke eisen gelden met betrekking tot het betrekken van de Inspectie Jeugdzorg, zou er voor gekozen kunnen worden om voor jeugdhulp een apart calamiteitenprotocol op te zetten (inclusief communicatie).

Het past echter in de gedachtegang van Maatschappelijke Participatie om ook hier uit te gaan van een aanpak die geldt voor de gehele bevolking, net zoals dat bij Toegang en Toewijzing is gedaan. In Veldhoven wordt daarom het algemene calamiteitenprotocol aangepast en daar waar de Jeugdwet specifieke eisen stelt aan de aanpak, wordt dit verwerkt.

7.3 Persoonsgebonden budget en zorg in natura

De Jeugdwet biedt de mogelijkheid om een persoonsgebonden budget te verstrekken onder bepaalde voorwaarden. De gemeente kan in de verordening of middels nadere regels bovenop de wettelijke eisen aanvullende voorwaarden stellen voor het verstrekken van PGB.

Eigen regie en hulp op maat zijn duidelijke argumenten om PGB's mogelijk te laten zijn en sluiten aan bij de beleidsuitgangspunten van jeugdhulpbeleid. Om zoveel mogelijk recht te doen aan de voordelen van het PGB, maar de mogelijke risico's in te perken hanteert de gemeente de volgende uitgangspunten bij de verstrekking ervan:

- Een PGB voor informele jeugdhulp wordt alleen verstrekt als de hulp de gebruikelijke diensten, passend binnen een familie- of andersoortige relatie, overstijgt. Steun bij de opvoeding van mensen uit het sociale netwerk en vrijwilligers dient zoveel mogelijk te gebeuren zonder financiële inzet van de gemeente.
- Voor de bekostiging van informele jeugdhulp worden nadere regels vastgesteld voor de hoogte van het PGB en de tarieven die worden gehanteerd.
- Een PGB voor informele jeugdhulp wordt alleen verstrekt voor het bieden van begeleiding.
- Jeugdhulp via een PGB mag nooit duurder zijn dan de beschikbare zorg in natura (ZIN). Indien de jeugdhulp die de aanvrager wenst duurder is dan de door de gemeente ingekochte vergelijkbare ZIN zijn deze hogere kosten voor rekening van de aanvrager.
- Toekenning van een PGB is maatwerk.
- PGB als negatieve keuze wordt getracht te voorkomen. Niet alle mensen zijn in staat of bereid om PGB-houder te zijn. Bij de inkoop van de ZIN is gekeken naar hoe er een breed aanbod tot stand gebracht kan worden, afgestemd op de individuele wensen en behoeften van de hulpvragers. Er is gekozen voor een inkoopstrategie waarbij elke aanbieder de mogelijkheid heeft een overeenkomst aan te gaan met de gemeente, zodat in principe elke vorm van hulp als ZIN aangeboden kan worden.

7.4 Klanttevredenheid en cliëntparticipatie

De gemeente zal de klanttevredenheid jaarlijks toetsen door een cliëntervaringsonderzoek uit te voeren (wettelijke verplichting⁵). Hierbij wordt aansluiting gezocht met de jaarlijkse klanttevredenheidsonderzoeken in het kader van de Wmo. In 2014 vindt een verdere uitwerking plaats van cliëntparticipatie in het hele sociaal domein, volgens de kaders en het praktijkprogramma van Samenspraak en de opzet van een brede participatieraad (werktitel). Bij jeugdigen die specialistische jeugdhulp ontvangen, wordt door de casusregisseur nagegaan of de jeugdige en/of de ouders tevreden zijn over de verleende zorg en de bereikte resultaten. Ook hier geldt dat de prestatie-monitor (zie par.8.6) gegevens over klanttevredenheid bevat.

7.5 Rechtspositie van ouders en jeugdigen en vertrouwenspersoon

Het is de verantwoordelijkheid van jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen om aan eisen te voldoen op het terrein van verplichte informatie aan jeugdigen en ouders over de te verlenen jeugdhulp, toestemming te vragen (met betrekking tot gegevensdeling en het inzetten van hulp), medezeggenschap en een effectieve en laagdrempelige klachtenbehandeling te organiseren. De rechtspositie van jeugdigen en ouders wordt door deze bepalingen vormgegeven.

Daarnaast draagt de gemeente op basis van de Jeugdwet zorg voor:

- De beschikbaarheid van onafhankelijke vertrouwenspersonen;
- Laagdrempelige klachtenbehandeling bij hulp door het generalistenteam en/of specialistenteam;
- Keuzevrijheid voor cliënten (waar mogelijk) met betrekking tot voorzieningen, waarbij rekening wordt gehouden met godsdienstige gezindheid, levensovertuiging en culturele achtergrond.

7.6 Toezicht

Het toezicht op de uitvoering van de 'jeugdhulpplicht' en overige wettelijke taken van de gemeente wordt in eerste instantie uitgevoerd door de gemeenteraad. Gemeenten leggen horizontaal verantwoording af. Op welke punten door de gemeenteraad toezicht wordt gehouden hangt mede af van doelstellingen die worden geformuleerd in de programmabegroting. Wanneer er sprake is van ernstige en structurele nalatigheid van een gemeente, ligt er een taak voor interbestuurlijk toezicht: het toezicht dat het Rijk uitoefent op gemeenten. Dit landelijke toezicht wordt uitgevoerd door de Rijksinspectie (een samenwerking tussen de Inspectie Jeugdzorg en de Inspectie Gezondheidszorg). De Rijksinspectie houdt toezicht op de kwaliteit van de jeugdhulp in het algemeen en op de wettelijke kwaliteitseisen aan instellingen en professionals. Daarnaast is Rijksinspectie verantwoordelijk voor de handhaving.

7.7 Kindertelefoon

In de Jeugdwet is een bepaling opgenomen dat gemeenten zorgdragen voor de gratis anonieme advisering van jeugdigen met vragen en problemen. Dit is in feite de voortzetting van de huidige Kindertelefoon, een specifieke vorm van preventieve jeugdhulp, die een landelijke dekking kent. De Kindertelefoon bestaat al lange tijd en functioneert goed. Het algemene uitgangspunt is dan ook dat functie gewaarborgd dient te blijven. Gemeenten gaan deze functie collectief aansturen en financieren via de VNG.

Nadere informatie

In hoofdstuk 7 van deel 2 is uitgebreidere informatie opgenomen over een aantal van deze onderwerpen, onder andere over de kwaliteitsbepalingen en de voorwaarden voor PGB.

⁵ In artikel 2.9 van de Jeugdwet wordt verwezen naar de artikelen in de Wmo 2015, die hierover gaan.

8 Financiën en monitoring

8.1 Inleiding

Bij het onderwerp financiën spelen in dit beleidsplan twee aspecten:

- Hoe hoog zijn de uitgaven voor de nieuwe jeugdhulptaken en de transformatie-opdracht?
- Hoeveel middelen zijn er beschikbaar in de gemeentelijke begroting?

In het coalitieprogramma 2015-2018 en in de programmabegroting 2014 is ten aanzien van de transitie een duidelijke doelstelling vastgesteld van budgettaire neutraliteit (programma 10, doelstelling 7: "de rijksopdracht inzake de transitie en transformatie Jeugdzorg wordt gerealiseerd binnen de door het rijk beschikbaar gestelde middelen"). Dit is ook steeds het regionale uitgangspunt geweest.

In dit hoofdstuk komen de kaders en keuzes aan de orde die binnen die eis van budgettaire neutraliteit bepalen hoeveel middelen aan welke zorgvormen of activiteiten toebedeeld worden. Dit bepaalt mede hoe de toegang en toewijzing kan worden ingericht en hoeveel middelen er beschikbaar zijn voor de inkoop van specialistische jeugdhulp.

Omdat het Rijk voor 2016 een andere verdeelsleutel toe zal passen, is er op dit moment voor 2016 en verder nog niet aan te geven hoeveel budget de gemeente zal ontvangen. Deze door het Rijk op te stellen objectieve verdeelsleutel is namelijk nog niet bekend.

8.2 Macrobudget 2015

Onderstaande tabel geeft aan welke bedragen in de meicirculaire 2014 opgenomen zijn (totaalbedrag en bedrag per deelbudget AWBZ, Zvw en provinciale jeugdzorg):

Macrobudget 2015 Veldhoven transitie Jeugdzorg (meicirculaire 2014)							
	Totaal	Deelbudget AWBZ	Gemiddeld bedrag per jeugdige (n= 8785)	Deelbudget Zvw	Gemiddeld bedrag per jeugdige (n= 8785)	Deelbudget provinciale jeugdzorg	Gemiddeld bedrag per jeugdige (n= 8785)
Veldhoven	9.674.949	3.145.908 ⁶	358,1	3.104.619	353,40	3.423.514,5	389,70
Zuidoost-Brabant	149.946.807		358,7		260,8		374,1

Tabel 8.1 Macrobudget Veldhoven en Zuidoost-Brabant meicirculaire 2014

Nadere informatie

In deel 2 hoofdstuk 8 is nadere informatie opgenomen over het macrobudget en de ouderbijdrage.

8.3 Beschikbaar budget op onderdelen

Het Rijk heeft het gemeentelijke budget berekend aan de hand van historische gegevens (2011) van zorggebruik op de drie deelbudgetten AWBZ, Zvw en provinciale jeugdzorg). De gemeente zet deze middelen in om het nieuwe jeugdhulpstelsel vorm te geven, bestaande uit vijf hoofdvormen en 12 subonderdelen (zie tabel over 2 pagina's).

Het is niet mogelijk om aan de hand van de Rijksberekeningen van de deelbudgetten te bepalen hoeveel middelen de gemeente ter beschikking heeft gekregen voor deze hoofdvormen en subonderdelen. Daarvoor ontbreken simpelweg de juiste gegevens. Het Rijk heeft dit alleen op landelijk niveau berekend.

⁶ Door afronding komt de optelling van de 3 deelbudgetten niet precies op het totaalbedrag uit

Om te weten hoeveel middelen de gemeente Veldhoven in kan zetten per hoofdvorm en subonderdeel is een verdeling van het macrobudget Veldhoven naar die hoofdvormen en subonderdelen noodzakelijk.

Daarom zijn de landelijke gemiddelden geëxtrapoleerd naar de gemeentelijke cijfers⁷. Vervolgens zijn de reeds gemaakte afspraken over inzet van middelen en diverse keuzes toegepast op de verdeling.

Dit betreft de volgende afspraken en keuzes:

- Voor de inkoop van de landelijke functies adviseert de VNG dat gemeenten 3,76% van het macrobudget beschikbaar houden. Het daadwerkelijk gebruik in de regio/gemeente bepaalt de werkelijke kosten. Dit betreft zorgvormen waar de gemeente sowieso kosten voor zal hebben, maar de hoogte is vooraf niet per gemeente bekend. Regio's die bijvoorbeeld veel zorg afnemen bij academische GGZ krijgen waarschijnlijk te maken met hogere kosten. In Veldhoven is in de afgelopen periode niet meer dan gemiddeld gebruik gemaakt van de landelijke specialistische functies. Bij de berekening wordt uitgegaan van het advies van de VNG om 3,76% van het budget aan de kosten van deze functies toe te bedelen. Het betreft namelijk dure vormen van zorg, waarbij zelfs afname van één hulptraject een forse impact op het beschikbare budget kan hebben.
- De landelijke werkgroep van de VNG heeft aangegeven dat in de budgetten rekening is gehouden met 4,3% van het totale budget voor organisatiekosten. Het gaat dan bijvoorbeeld om het opzetten van een inkooporganisatie, ICT, administratie, formatie, kosten voor het afhandelen van bezwaar- en beroepsprocedures etc. Hiervoor worden zeker in de beginjaren nog (organisatie)kosten verwacht. Voor wat betreft toegang wordt zoveel mogelijk aansluiting gezocht met het gehele sociale domein (de 3 transities). In de berekening is daarom uitgegaan van een kostenpost van 4,3% van het totale budget.
- De kosten van de DVO Eindhoven voor de inkoop bedragen maximaal 2% van het totaalbudget. Deze 2% maken onderdeel uit van de 4,3% organisatiekosten die hierboven benoemd zijn.
- Voor de onderdelen JB/JR, SEZ en AMK gelden de bedragen die voortvloeien uit de drie deelcontracten die met BJZ zijn afgesloten (zie hoofdstuk 6).
- Van de middelen beschikbaar voor de specialistische jeugdhulpvormen wordt in 2015 6% niet ingezet voor de inkoop, maar voor de transformatie en toegang (conform de afspraken in het RTA en '21 voor de jeugd 2.0', zie bijlage 3 bij deel 2).
- De toegang en toewijzing zijn van groot belang en daarvoor moeten voldoende middelen beschikbaar zijn: de middelen die voorheen voor toegangstaken BJZ beschikbaar waren, worden hiervoor ingezet, evenals de volledige 6% transformatiekorting uit het RTA (zie hierboven).
- De middelen voor enkelvoudige ambulante hulpverlening (die in 2014 in het kader van De Versnelling al door de lokale CJG-professionals wordt toegewezen) komen beschikbaar in de toegang en toewijzing, omdat het model toegang en toewijzing er in voorziet dat deze vormen van hulpverlening door de generalisten en specialisten in de toegangsteams wordt uitgevoerd.
- Gesloten jeugdzorg (Jeugdzorg^{plus}) wordt weinig toegewezen in Veldhoven, maar is wel een dure vorm van zorg. Het is daarom van belang hier middelen voor toe te bedelen op basis van het aantal plaatsen dat voorheen beschikbaar was (en bekostigd werd) voor Veldhoven, conform het advies van de VNG: 5 plaatsen á gemiddeld € 60.000 per jaar.
- Er worden verder vooraf geen algemene reserves of budgetten onvoorzien gevormd
- De middelen voor de specialistische jeugdhulpvormen wordt toebedeeld conform het landelijk percentuele gebruik 2011.

Op deze manier is berekend hoeveel er voor de vijf hoofdvormen en de 12 subonderdelen beschikbaar is. Dit geeft een globale indicatie in de verdeling. Onderstaand overzicht kan niet dienen als vaste leidraad voor de komende jaren, omdat de komende jaren de transformatie

⁷ Bijvoorbeeld: landelijk gaat 60% van de AWBZ kosten naar zorg zonder verblijf; voor Veldhoven stellen we 60% van de AWBZ-middelen beschikbaar voor zorg zonder verblijf.

moet leiden tot een verschuiving van budgetten, waarbij de dure intensieve zorgvormen minder vaak ingezet hoeven te worden en de laagdrempelige, preventieve en maatwerkoplossingen juist vaker.

	Hoofdzorgvormen en subonderdelen	Voorlopige budgetverdeling 2015⁸ (alle bedragen x € 1.000)
1	Preventief jeugdbeleid en jeugdhulp waaronder versterking basisstructuur toegang (deze activiteiten verricht de gemeente, hier worden geen transitie-jeugdzorgmiddelen voor ingezet)	In gemeentebegroting onder de noemer Maatschappelijke Participatie
2	Toegang en toewijzing (jeugd) en transformatie	1059
2a	(Uitbreiding) preventief jeugdhulpaanbod en versterken basisstructuur (deze activiteiten verricht de gemeente al, hier worden geen transitie-jeugdzorgmiddelen voor ingezet)	In gemeentebegroting bij de onderdelen CJG programma 10) en Maatschappelijke Participatie (programma 7)
2b	Rijksmiddelen voor toegang en transformatie (exclusief spoedeisende zorg, inclusief enkelvoudig ambulant)	1024
2c	Rijksmiddelen voor Spoedeisende zorg	35
3	Organisatiekosten (ong. 4,3% totale budget)	416
3a	Waarvan kosten voor de inkooporganisatie maximaal 2%	193
3b	Overige organisatiekosten (formatie, ICT, I&A, administratie, bezwaar- en beroepsprocedures)	223
4	Specialistische jeugdhulpvormen	7.837
4a	Ambulant (voorheen AWBZ, Zvw en provinciale ambulante jeugdzorg)	3.634
4b	Verblijf deel/volgtijd (dagbehandeling en dag- en nachtbehandeling) (voorheen AWBZ, Zvw en provinciale jeugdzorg)	2.624
4c	Pleegzorg	589
4d	Jeugdbescherming en Jeugdreclassering	558
4e	Advies en meldpunt kindermishandeling	132
4f	Gesloten jeugdzorg	300
5	Landelijke functies (3,76% van € 9.674.949)	363
	Totaal	9.675

De eerste jaren vanaf 2015 zullen moeten uitwijzen of deze verdeling reëel is. Als de transformatie goed vorm krijgt, nemen de kosten van zware gespecialiseerde zorg af ten gunste van ambulante hulpvormen, toegang en toewijzing en de preventieve hulp.

8.4 Deelfonds Sociaal Domein

Het Rijk heeft besloten (meicirculaire 2014) dat alle middelen voor de transitie in 2015, 2016 en 2017 beschikbaar worden gesteld in een Deelfonds Sociaal Domein. De middelen die in dit deelfonds zitten, mogen uitsluitend besteed worden aan de taken in de Wmo 2015, de Jeugdwet en de Participatiewet. Binnen het deelfonds kan wel sprake zijn van verschuiving van budgetten. De verantwoording van de uitgaven uit dit deelfonds wordt via de gemeenteraden afgelegd, niet rechtstreeks aan het Rijk zelf. Na drie jaar wordt het deelfonds opgeheven en worden de middelen opgenomen in de algemene uitkering aan gemeenten.

⁸ Door afrondingen komen de optellingen niet precies op het totaalbedrag uit

8.5 Controle, beheersing en risico

Controle en beheersing

Het invoeren van de nieuwe taken is een complexe opgave waarvoor een maatgevend budget ter beschikking staat. Het bewaken van de voortgang en het tijdig nemen van maatregelen is hierbij van cruciaal belang. Om in control te blijven, zijn of worden de volgende beheersmaatregelen –in willekeurige volgorde, en niet uitputtend beschreven - toegepast:

- Er zijn scherpe prijs afspraken met BZJ gemaakt over de uitvoering van JB/JR, SEZ en AMK, binnen de in 2015 beschikbare middelen;
- Er is een afspraak met de DVO Eindhoven, dat gemeenten maximaal 2% van de kosten kwijt zijn. Indien de inkooporganisatie meer kosten maakt, is het risico voor de gemeente Eindhoven en niet voor Veldhoven;
- Er is gekozen voor regionale inkoop waardoor scherpe of lagere tarieven af te spreken zijn dan bij lokale inkoop;
- Er is gekozen om stevig in te zetten op toegang en toewijzing met deskundige mensen die specifiek de opdracht hebben zorg af te schalen zodra mogelijk;
- Er wordt ingezet op een stevige basisstructuur en op het gebruik kunnen maken van eigen kracht van inwoners, waardoor minder gespecialiseerde zorg nodig zal zijn;
- Er zijn risicospreidingsafspraken, waardoor gemeenten bij een onverwacht groot beroep op jeugdhulp met verblijf niet direct in datzelfde jaar met een financiële tegenvaller te maken krijgen. De gevolgen worden verspreid over een aantal jaren.
- Afspraken maken met huisartsen en andere medici over verwijzingen en samenwerking om afschaling van zorg mogelijk te maken;
- Afspraken met jeugdbescherming en jeugdreclassering over vroegtijdig meedenken met de generalisten- en specialistenteams over casuïstiek om te voorkomen dat er een JB of JR maatregel nodig wordt of onnodig lang wordt ingezet.

Risico's

Ondanks de inzet van beheersmaatregelen is de invoering van de nieuwe taken niet zonder risico's en er spelen meerdere factoren die het – zeker in het eerste jaar van de transitie 2015 – moeilijk zullen maken om de doelstelling van budgettaire neutraliteit te halen:

- De transitie Jeugdzorg gaat gepaard met een bezuiniging van 4% landelijk op de budgetten 2011. Tussen 2011 en nu is er echter een stijgende trend in het aantal hulpvragen te zien. Daarnaast is er ook nu een toenemende vraag naar jeugdhulp, mede omdat er vanwege de economische crisis meer gevallen zijn van bijvoorbeeld huiselijk geweld en onmacht in opvoedsituaties.
- We gaan er vanuit dat het gebruik van specialistische, duurdere zorg afneemt en dat de integrale manier van werken besparingen oplevert. Deze afname in gebruik van duurdere zorg zal in 2015 nog niet zichtbaar worden.
- Huisartsen, jeugdartsen en kinderartsen hebben de bevoegdheid om te verwijzen naar jeugdhulp. De gemeente kunnen op (de omvang van) deze verwijzingen weinig invloed uitoefenen, maar zijn wel verplicht de toegewezen zorg te betalen.
- Maatregelen opgelegd door de kinderrechter, met name jeugdbescherming en jeugdreclassering, zijn eveneens onbeïnvloedbaar maar wel financieel bindend.
- In het Regionaal TransitieArrangement zijn afspraken gemaakt over zorgcontinuïteit voor zittende cliënten. Het jaar 2015 is een overgangsjaar, waardoor ruim 50% van het beschikbare budget al vast ligt voor de cliënten, die onder het overgangsrecht vallen.
- Gemeenten zullen moeten investeren in een nieuwe werkwijze, vooral in de toegang en toewijzing en de verschuiving van tweedelijns naar eerstelijnszorg. De kost gaat voor de baat uit, dus opbrengsten daarvan zullen vooral in de jaren na 2015 pas zichtbaar worden.

Ondanks de geschatte risico's, is de begroting opgesteld conform de eis van budgettaire neutraliteit. Via de reguliere planning en control cyclus (kwaraps, begroting, jaarrekening), wordt beleidsinhoudelijke en financiële informatie over de uitvoering van het jeugdhulpbeleid gedeeld met de gemeenteraad, zodat zij haar controlerende rol kan pakken.

8.6 Monitoring en verantwoording

Om te weten of de transformatie succesvol is, is goede monitoring vereist.

Twee aspecten zijn van belang bij monitoring:

1. Monitoren of de jeugdhulpaanbieders en de instellingen die de toegang vormgeven voldoen aan de afspraken (prestatie-monitoring);
2. Monitoren of er sprake is van effectieve inzet van jeugdhulp, passend bij de vraag (beleidsmonitoring).

Prestatiemonitoring

Prestatie-indicatoren maken de kwaliteit van zorg- of dienstverlening zichtbaar. Landelijk is een set van indicatoren voor maatschappelijke outcome opgesteld en vastgelegd hoe de outcome van voorzieningen gemonitord wordt. Indicatoren worden gekoppeld aan typen diensten. Per type dienst moeten minstens drie soorten gegevens beschikbaar zijn:

- Uitval (of bij preventieve diensten: het bereik);
- Tevredenheid van gebruikers over het nut/het effect;
- Doelrealisatie (de mate waarin belangrijke doelen zijn gerealiseerd (ook of problemen in functioneren, beperkingen, ontwikkelingen en gedrag zijn afgenomen).

Beleidsinformatie

De VNG, VWS en VenJ hebben met de brancheorganisaties van jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen een landelijke dataset met beleidsinformatie tot stand gebracht. Vanaf 1 januari 2015 moeten alle door gemeenten gecontracteerde jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen hun gegevens bij het CBS aanleveren. Het CBS publiceert de statistieken en rapportages vervolgens op StatLine, de elektronische databank van het CBS.

In 2015 levert deze landelijke dataset ook voor Veldhoven de beleidsinformatie op. De gegevens worden gecombineerd aangeboden met cijfers over zorg, ondersteuning en werk.

Uitvoering van monitoring

Op casusniveau zal binnen de toegang en toewijzing aan de hand van de in te vullen ondersteuningsplannen nagegaan worden of afgesproken resultaten behaald zijn. Ook klanttevredenheid over de behaalde resultaten en de geleverde zorg zal op deze manier gemonitord kunnen worden.

De DVO neemt de afspraken inzake de aan te leveren gegevens door de jeugdinstanties op in de contracten. Op regionaal/subregionaal niveau worden afspraken gemaakt voor informatieverzameling en informatisering voor het gehele sociale domein. Daarbij wordt ook bepaald welke informatiserings- en automatiseringssystemen nodig zijn om te kunnen monitoren. Daarbij worden bovenstaande outcomecriteria meegenomen. Binnen het contractbeheer van de instellingen die jeugdhulp leveren wordt getoetst en bijgestuurd op basis van de aangeleverde gegevens.

Er wordt uitgegaan van een groeimodel: eerst de transitie laten landen en werken met de nieuwe taken en daarna pas in meer detail bepalen welke monitorgegevens nodig/wenselijk zijn. Periodiek (zoveel mogelijk aansluitend op de P&C cyclus) wordt de gemeenteraad geïnformeerd over de landelijke dataset beleidsinformatie en de outcome-criteria.

Omdat er vanaf 2015 sprake is van een geheel nieuw jeugdstelsel, wordt er in 2014 geen nulmeting gedaan. De ervaringsgegevens in 2015 gelden als nulmeting en pas vanaf 2016 kan op basis daarvan gemonitord worden.

Nadere informatie

In deel 2 hoofdstuk 8 is omschreven welke prestatiegegevens en monitorgegevens verzameld worden.

9 Transformatie-opgaven

In dit beleidsplan is uiteengezet dat we niet alleen te maken hebben met een transitie, maar ook (of juist) met een transformatie, die nodig is om de transitie te laten slagen. In 2014 is vooral voorbereidend werk gedaan voor de transitie; vanaf 2015 zal de transformatie vooral vorm moeten krijgen. Uit de hoofdstukken in dit beleidsplan blijkt dat er nog meerdere opgaven liggen alvorens we kunnen stellen dat de transformatie gerealiseerd is.

De transformatie zullen we samen met partners uit het veld gaan oppakken, met de jeugdigen en ouders die gebruik maken van jeugdhulp, met de professionele partners, maar ook met vrijwilligersorganisaties, het verenigingsleven en met individuele inwoners die hierin een rol willen spelen.

De transformatie-opgaven die voortvloeien uit de transitie jeugdzorg hebben deels te maken met de overkoepelende opgaven om het preventief jeugdbeleid en de toegang en toewijzing goed vorm te geven. Met betrekking tot specialistische jeugdhulp zijn er ook nog diverse opgaven en onderwerpen die om nadere uitwerking vragen (bevoegdheid van college).

Het betreft de volgende transformatie-opgaven:

- Realiseren van het uitgangspunt 1 kind, 1 gezin, 1 plan, 1 regisseur, door middel van integraal werken in de toegang en toewijzing;
- Vereenvoudigde dienstverlening, verminderde bureaucratie;
- Preventieve inzet in plaats van curatieve inzet, voorkomen van (te) laat opgestarte en duurdere trajecten, verlaagde kosten door preventieve inzet;
- Versterkte eigen kracht en informele netwerken, door effectieve inzet van de eigen sociale omgeving in alle aspecten van jeugdhulp en vermindering van de gemeentelijke ondersteuning zodra mogelijk;
- Meer vrijwillige inzet in de basisstructuur, door het ondersteunen en stimuleren van vrijwilligers, mantelzorgers en netwerkliden (familie, vrienden etc);
- Versterkte gemeentelijke regie door te weten wat er gebeurt in plaats van hoe het gebeurt (het 'hoe' is aan de jeugdhulpverleners);
- Reduceren van de instroom in jeugdhulp, door te zorgen dat kinderen op de juiste plaats komen, zorg verantwoord af te schalen (naar preventieve hulp en uiteindelijk naar de basisstructuur) en innovatieve arrangementen op te zetten;
- Verstevigd vertrouwen, door dubbeling in activiteiten te voorkomen en overdracht soepel te organiseren;
- Samenhang en samenwerking bevorderen, door samen met aanbieders innovatie op te starten en vorm te geven, samen met regiogemeenten aan te sturen en efficiëntie in inkoop en uitvoering vorm te geven;
- De toegang en toewijzing voor het gehele sociaal domein effectief doorontwikkelen en door laten groeien;
- Verbinding leggen tussen basisstructuur en toegang;
- Versterken van de basisstructuur, zodat hier preventief, gelijktijdig aan de inzet van professionele hulp, of na afloop van de hulpinzet aan het (mede)oplossen van de vraag kan worden gewerkt;
- Doorontwikkelen van het CJG-beleid, met stevige verankering in basisstructuur en goede verbinding met toegang en toewijzing.

Ten aanzien van de specialistische hulpvormen:

- Stimuleren dat zware en intramurale vormen van zorg minder nodig zijn, ten gunste van (netwerk)pleegzorg (door eigen familie of sociaal netwerk), ambulante jeugdhulp en hulparrangementsen waarbij zware en lichtere vormen van hulp gecombineerd kunnen worden;
- Inzetten op een integraal Advies- en Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling met een goede verbinding met de lokale teams;
- Inzetten op een integrale crisisdienst voor het hele sociale domein (niet alleen jeugd), met een goede verbinding met de lokale teams.

Bovenstaande onderwerpen vormen de agenda voor 2015-2018 voor alle betrokken partners.

Het meten en monitoren van de effecten en de resultaten van beleid, is bij uitstek een onderwerp van transformatie voor de gemeenteraad. Daarbij gaat het in ieder geval om het monitoren van en sturen op resultaatgerichtheid, klanttevredenheid en beheersing van de kosten en de risico's.